

NOTAT

Dato:
Kontor: Udlændingelovskontoret
J.nr.: 2004/4000-61
Sagsbeh.: MIL

Notat om de indkomne høringssvar vedrørende lovforslag nr. L 149 af 15. december 2004 om ændring af udlændingeloven, ægteskabsloven og repatrieringsloven (Skærpet straf for ulovlig beskæftigelse, afskaffelse af madkasseordningen, styrkelse af oplysningsgrundlaget i sager om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, præcisering af Flygtningenævnets uafhængighed, fremhævelse af hensynet til familiens enhed, udvidelse af personkredsen, der kan modtage hjælp efter repatrieringsloven, m.v.).

1. Indledning

Integrationsministeriet har ved breve af 29. november 2004 hørt en række myndigheder og organisationer over forslag til lov om ændring af udlændingeloven, ægteskabsloven og repatrieringsloven (Skærpet straf for ulovlig beskæftigelse, afskaffelse af madkasseordningen, styrkelse af oplysningsgrundlaget i sager om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, præcisering af Flygtningenævnets uafhængighed, fremhævelse af hensynet til familiens enhed, udvidelse af personkredsen, der kan modtage hjælp efter repatrieringsloven, m.v.).

Følgende hørte myndigheder og organisationer har pr. 13. januar 2005 afgivet skriftlige bemærkninger til lovforslaget:

Advokatrådet, Amnesty International, Børnerådet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Industri, Dansk Psykolog Forening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Røde Kors, Datatilsynet, Den Almindelige Danske Lægeforening, Dokumentations- og Rådgivningscenteret om Racediskrimination, Familiestyrelsen, Flygtningenævnet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Handel, Transport og Serviceerhvervene, Institut for Menneskerettigheder, KL, Københavns Kommune (formandskabet for Integrationsrådet), Landsforeningen Adoption og Samfund, Landsforeningen "Et barn To forældre", Landsorganisationen af kvindekrisecentre (LOKK), Landsorganisationen i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Etniske Minoriteter og Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Dansk Handel og Service har henvist til bemærkningerne fra Dansk Arbejdsgiverforening. Landbrugsraadet har henvist til bemærkningerne fra Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger.

Følgende hørte myndigheder og organisationer har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget:

Beskæftigelsesrådet, Dansk Byggeri, Den Danske Dommerforening, Den Katolske Kirke i Danmark, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Statsamtmande, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Indenrigs- og Sundhedsministeriet, Københavns Byret, Københavns Kommune, Politidirektøren i København, præsidenten for Vestre landsret, Retslægerådet og Socialministeriet.

Følgende hørte myndigheder og organisationer har (endnu) ikke afgivet bemærkninger til lovforslaget:

Akademikernes Centralorganisation, Allerød Kommune, Amtsrådsforeningen, Beredskabsstyrelsen, Brovst kommune, Bygge-, Anlægs- og Trækartellet, Danmarks Rederiforening, Dansk Landbrug, Dansk Missionsråd, Dansk Socialrådgiverforening, Den Danske Europabevægelse, Foreningen af Statsamtsjurister, Frederiksberg Kommune, Hanstholm kommune, HK/Danmark, Håndværksrådet, Kirkernes Integrationstjeneste, Mellempfolkeligt Samvirke, POEM, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, præsidenten for Østre landsret, Red Barnet, retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Samarbejdsgruppen om Børnekonventionen, Specialarbejderforbundet i Danmark og UNHCR.

I det følgende gengives hovedindholdet af de modtagne høringssvar med hensyn til forslagene i det fremsatte lovforslag, og Integrationsministeriets bemærkninger hertil. Bemærkninger af overvejende teknisk eller faktisk karakter samt bemærkninger af mere generel politisk karakter er således ikke medtaget. For en fuldstændig gennemgang af samtlige indsendte synspunkter henvises til høringssvarene, som er sendt til Folketingets Udvalg for Udlændinge- og Integrationspolitik ved breve af 16. og 23. december 2004 samt 10. januar 2005.

2. Initiativer til bekæmpelse af ulovligt arbejde, jf. lovforslagets § 1, nr. 9, 29, 30, 31 og 32, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 8

2.1. Senere meddelelse af tidsubegrænset opholdstilladelse til personer straffet for ulovligt arbejde, jf. lovforslagets § 1, nr. 9, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2

Med lovforslaget forslås indført en karenstid på 10 år, i gentagelsestilfælde 15 år, med hensyn til muligheden for at opnå tidsubegrænset opholdstilladelse for personer straffet for ulovligt arbejde.

Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Røde Kors, Københavns Kommune (formandskabet for Integrationsrådet), Landsorganisationen i Danmark samt Rådet for Etniske Minoriteter har givet udtryk for den opfattelse, at karenstidens længde (10 år, i gentagelsestilfælde 15 år) er uproportional i forhold til det begåede strafbare forhold (ulovligt arbejde). Det er endvidere anført, at udlændingen bliver udsat for dobbelt straf, idet vedkommende først får en bøde/fængselsstraf og herefter vil blive yderligere straffet ved at have vanskeligere ved at opnå tidsubegrænset opholdstilladelse, statsborgerskab eller ægtefællesammenføring.

Amnesty International har i den forbindelse anført, at dobbelt straf kan være diskrimination i strid med konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination (CERD), da det alene rammer udlændinge.

Integrationsministeriet skal bemærke, at væsentlige samfundsmæssige hensyn efter ministeriets opfattelse taler for at føre en konsekvent kurs over for bl.a. udlændinge, som arbejder uden tilladelse. Efter ministeriets opfattelse er det særligt stødende, at personer, der søger asyl her i landet, allerede i asylansøgningsfasen ved ulovligt arbejde modarbejder disse hensyn. Integrationsministeriet finder derfor, at der er et rimeligt forhold mellem karenstiden og forseelsen.

Integrationsministeriet er ikke enig i, at karenstid med hensyn til opnåelse af rettigheder som følge af begået kriminalitet er en strafferetlig sanktion, og der er således ikke efter ministeriets opfattelse tale om dobbelt straf. Karenstider med hensyn til muligheden for at opnå tidsubegrænset opholdstilladelse har til formål at sikre, at udlændinge, som under deres ophold her i landet udfører handlinger, der strider mod væsentlige samfundsmæssige interesser, først kan opnå en mere permanent tilknytning til det danske samfund efter et nærmere fastsat tidsrum (karenstiden).

Ulovligt arbejde i udlændingelovens forstand er arbejde udført af udlændinge uden fornøden tilladelse hertil. Personer med dansk indfødsret kan arbejde her i landet uden tilladelse og kan derfor ikke straffes for ulovligt arbejde i udlændingelovens forstand. Der foreligger således ikke sammenlignelige situationer, og karenstid som følge af straf for ulovligt arbejde kan derfor ikke være udtryk for diskrimination.

2.2. Skærpelse af straffen for ulovligt arbejde, jf. lovforslagets § 1, nr. 29 og 30, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 3

Med lovforslaget foreslås strafferammen for udlændinge, der arbejder her i landet uden fornøden tilladelse, forhøjet fra bøde eller fængsel i indtil 6 måneder til bøde eller fængsel indtil 1 år, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 59, stk. 2. Der henvises i bemærkningerne til Rigsadvokatens meddelelse nr. 3/2004 om sanktionspåstande i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59, hvoraf det fremgår, at sanktionspåstanden for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 1, nr. 3, er en bøde på 400 kr. stigende med 150 kr. for hver måned ud over den første, samt anføres, at bødeniveauet bør forhøjes til 1.000 kr. stigende med 500 kr. for hver måned ud over den første, og at bestemmelsen i § 59, stk. 1, nr. 3, om ulovligt ophold her i landet forudsættes anvendt i overensstemmelse med hidtil gældende praksis.

Rigsadvokaten har bemærket, at de gældende bødetakster i Rigsadvokatens meddelelse nr. 3/2004 for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 1, er en uændret videreførelse af taksterne i Rigsadvokatens vejledning om bødetakster i bødesager (bødekatologet), der stammer fra 1991, og at Rigsadvokaten har til hensigt i den kommende tid at foretage en generel regulering af bødetaksterne i bødekatologet på baggrund af den økonomiske udvikling, der har fundet sted siden 1991. Taksterne vil blive reguleret på grundlag af satsreguleringsprocenten, hvilket indebærer en stigning med 32 procent, således at der som ud-

gangspunkt vil blive foretaget en oprunding af det derved fremkomne bødebeløb til nærmeste beløb, der er deleligt med 100 kr. Rigsadvokaten finder det naturligt, at bødetaksterne for overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 1, bliver reguleret efter samme retningslinier, hvilket i givet fald vil ske i forbindelse med en kommende revision af meddelelsen om sanktionspåstande i sager om overtrædelse af udlændingelovens § 59.

Integrationsministeriet finder ikke, at det anførte giver anledning til ændringer i lovforslaget.

Amnesty International finder, at straffen for udlændinge er uforholdsmæssigt høj i forhold til den strafforfeelse, der bliver begået.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at indsatsen mod ulovligt arbejde tillægges meget høj prioritet, og den foreslåede fordobling af strafrahmen fra bøde eller fængsel i indtil 6 måneder til bøde eller fængsel indtil 1 år, jf. den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 59, stk. 2, skal ses i sammenhæng med, at strafrahmen for ulovlig beskæftigelse af udlændinge, jf. den gældende bestemmelse i udlændingelovens § 59, stk. 2, ved lov nr. 428 af 9. juli 2004 om ændring af udlændingeloven (Skærpelse af strafniveauet m.v. for ulovlig beskæftigelse af udlændinge) tilsvarende blev fordoblet fra bøde eller fængsel indtil 1 år til bøde eller fængsel indtil 2 år.

Københavns Kommune (formandskabet for Integrationsrådet) og Landsorganisationen i Danmark finder, at det ville være mere hensigtsmæssigt at straffe arbejdsgiveren.

Integrationsministeriet skal bemærke, at strafrahmen med hensyn til arbejdsgivere ved lov nr. 428 af 9. juli 2004 om ændring af udlændingeloven (Skærpelse af strafniveauet m.v. for ulovlig beskæftigelse af udlændinge) blev forhøjet fra bøde eller fængsel indtil 1 år til bøde eller fængsel indtil 2 år.

Amnesty International (AI) anfører, at det er vigtigt, at udlændinges straf ikke er markant højere end straffen for danskere. Der henvises til præamblen i konventionen om afskaffelse af alle former for racedis krimination (CERD), hvori der står, at alle mennesker er lige for loven og har krav på ensartet beskyttelse imod alle former for diskrimination. Det er AI's umiddelbare vurdering, at lovforslagets bestemmelser vedrørende bekæmpelsen af ulovligt arbejde vil medføre, at udlændinge får en højere straf end danskere.

Dansk Røde Kors og Handel, Transport og Serviceerhvervene finder, at straffen for ulovligt arbejde bør være ens for danske statsborgere og udlændinge.

Integrationsministeriet skal bemærke, at der ved ulovligt arbejde i udlændingelovens forstand forstås arbejde udført af udlændinge uden fornøden tilladelse hertil. Personer med dansk indfødsret kan arbejde her i landet uden tilladelse og kan derfor ikke straffes for ulovligt arbejde i udlændingelovens forstand. Der foreligger således ikke sammenlignelige situationer, og kriminalisering af ulovligt arbejde kan derfor ikke være udtryk for diskrimination.

2.3. Kriminalisering af bistand til ulovligt arbejde, jf. lovforslagets § 1, nr. 31 og 32, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 4

Med lovforslaget forslås det, at den, der ved at stille husrum eller transportmidler til rådighed for en udlænding forsætligt bistår den pågældende med at arbejde her i landet, kan straffes med fængsel i 2 år.

Rigsadvokaten finder, at der er behov for mere præcist at angive bødeniveauet i bemærkningerne til lovforslaget. Der er henvist til, at bødetaksten for overtrædelse af den tilsvarende bestemmelse i § 59, stk. 5, nr. 2, om forsætlig bistand til ulovligt ophold på baggrund af tilkendegivelser herom i forarbejderne i Rigsadvokatens meddelelse nr. 3/2004 er fastsat til 2.000 kr. stigende med 500 kr. pr. måned for hver måned ud over den første måned, maksimalt 5.000 kr.

Integrationsministeriet finder, at bødeniveauet for bistand til ulovligt arbejde bør være det samme som ved bistand til ulovligt ophold. Der gælder efter lovforslaget samme strafferamme for de to type overtrædelser.

2.4. Information om konsekvenserne af ulovligt arbejde

KL og Rådet for Etniske Minoriteter har givet udtryk for, at det bør sikres, asylansøgere informeres om konsekvenserne af ulovligt arbejde bl.a. i relation til opnåelse af tidsubegrænset opholdstilladelse.

Integrationsministeriet skal bemærke, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det er forudsat, at asylvejledningen ved førstkommande revision ændres, således at det udtrykkeligt fremgår, at udlændinge, der arbejder her i landet uden fornøden tilladelse, kan straffes efter den foreslåede bestemmelse i udlændingelovens § 59, stk. 2, og at udlændinge, der straffes for ulovligt arbejde, først vil kunne opnå tidsubegrænset opholdstilladelse efter udløbet af en karenstid på 10 år, i gentagelsestilfælde 15 år.

3. Senere tidsubegrænset opholdstilladelse ved idømmelse af ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 8, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 5

Landsorganisationen i Danmark finder forslaget uhensigtsmæssigt, idet mange af de unge, som idømmes ungdomssanktion, har særlige sociale problemer, som der bør tages hensyn til. LO finder, at der i stedet bør sikres en hurtig, kvalificeret og vedvarende social indsats i forhold til den enkelte og dennes familie. LO vurderer endvidere, at muligheden for en fremtidig vellykket integration for de pågældende forringes ved gennemførelse af forslaget.

Integrationsministeriet skal bemærke, at ungdomssanktion efter straffelovens § 74 a finder anvendelse ved grovere personfarlig kriminalitet og anden alvorlig kriminalitet, hvilket taler for indførelse af en karenstid med hensyn til opnåelse af tidsubegrænset opholdstilladelse. Da anvendelse af ungdomssanktion imidlertid samtidig har et resocialiserende formål, er karenstiden begrænset til 2 års varighed.

4. Afskaffelse af madkasseordningen og videreførelse af motivationsfremmende foranstaltninger ved en ændring af ydelsessystemet m.v., jf. lovforslagets § 1, nr. 16 og 17, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 6

Dansk Flygtningehjælp bemærker, at den nye ordning alene vil betyde en forandring for asylansøgere, der opholder sig på asylcentre uden vederlagsfri bespisningsordning (kantine), og at afviste asylansøgere, der ikke har medvirket til udsendelse i mere end to måneder, ofte overføres til asylcentre – Avnstrup og Sandholm – der har kantineordninger, hvorfor forslaget i praksis ikke vil få virkning for mange asylansøgere i udsendelse sposition.

Amnesty International, Børnerådet, Dansk Flygtningehjælp og Landsorganisationen i Danmark finder, at det beløb, som er til rådighed for udlændinge omfattet af kostpengeordningen, er sat for lavt.

Integrationsministeriet skal bemærke, at den praksis, der er anlagt ved anvendelsen af madkasseordningen, som udgangspunkt videreføres under den nye kostpengeordning. Det kan således helt generelt anføres, at regeringen med forslaget ikke ændrer anvendelsen, men alene indholdet af de motivationsfremmende foranstaltninger. Størrelsen af den grundydelse, der efter forslaget udbetales til personer, som i dag er på madkasseordningen, svarer til grundydelsen for personer, som ikke i dag er omfattet af motivationsfremmende foranstaltninger.

Den Almindelige Danske Lægeforening går ud fra, at der efter afskaffelsen af madkasseordningen ikke længere vil kunne rejses tvivl om lægers rolle i forbindelse med stillingtagen til formen for udlændinges underhold, idet beslutninger herom fremover vil ske på et rent administrativt grundlag.

Integrationsministeriet skal bemærke, at Udlændingestyrelsen efter en konkret vurdering kan undlade at anvende den nye kostpengeordning, hvis anvendelsen heraf efter udlændingens personlige og familiemæssige forhold vil virke særligt belastende for udlændingen, f.eks. hvis udlændingen er alvorligt svækket som følge af en livstruende sygdom. Der kan også foreligge andre særlige grunde, der bevirker, at ordningen ikke bør finde anvendelse. Det forhold, at udlændinge, der lider af kostrelaterede lidelser, ikke længere generelt undtages fra ordningen, ændrer således ikke ved, at der fortsat kan foreligge særlige grunde, der bevirker, at ordningen ikke bør finde anvendelse. Til brug for denne vurdering vil der efter omstændighederne fortsat kunne opstå behov for en lægefaglig udredning.

Dansk Røde Kors bemærker, at der sammen med den udleverede madkasse også er blevet udleveret hygiejneartikler, såsom sæbe, shampoo og barbergrej, og at der ved afskaffelse af madkassen skal tages højde for dette, enten ved at regulere det kontante beløb, der udbetales, eller ved at etablere en udleveringsordning på centrene.

Integrationsministeriet skal bemærke, at grundydelsen, der som udgangspunkt udbetales til alle udlændinge, der opholder sig på et indkvarteringssted uden en vederlagsfri bispis-

ningsordning, skal dække udgifter til såvel kost som hygiejneartikler. Det gælder, uanset om udlændingen er omfattet af kostpengeordningen. Der er således ikke behov for en ordning, hvorefter der udleveres hygiejneartikler til udlændinge, der som omfattet af kostpengeordningen alene modtager grundydelse. Der vil i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i udlændingelovens § 42 b, stk. 13, blive fastsat nærmere regler om udlevering af bl.a. hygiejnepakker til nyregistrerede asylansøgere og om hygiejnepakker til asylansøgere, der er indkvarteret på et indkvarteringssted med en vederlagsfri bospisningsordning.

4.1. Udvidelsen af ordningen til også at omfatte familier med børn under 7 år, gravide og personer med kostrelaterede lidelser

Dansk Flygtningehjælp (DF) anfører, at særlige sårbare grupper – gravide kvinder, familier med børn under 7 år og personer med kostrelaterede sygdomme – var undtaget madkasseordningen, hvilket i praksis betød, at asylansøgere fra denne personkreds blev flyttet til asylcentre med kantineordning og derved omfattet af ordningen. DF finder det kritisabelt, at børnefamilier, der bliver overflyttet til centre med kantineordning, er helt uden kontante midler til rådighed. Der ses ikke ved forslaget at være foretaget nogen vurdering af, hvorvidt de foreslåede ydelser står i relation til de faktisk nødvendige basale udgifter for ophold på asylcentre i Danmark. Uanset det motiverende tiltag må der være et rimeligt forhold mellem ydelserne og de faktisk helt nødvendige udgifter, og dette bør særligt være tilfældet i forhold til de ovennævnte grupper. DF bemærker, at det forhold, at alle familier med børn hver 14. dag modtager en særlig børnepakke, ikke synes at ændre ved dette.

Den Almindelige Danske Lægeforening henstiller til, at de kostpenge, der ydes, er tilstrækkelige til at imødekomme de særlige ernæringsbehov hos gravide, familier med børn under syv år og personer med kostrelaterede lidelser, herunder diabetes og fødevareallergi.

KL går ud fra, at den nye ordning, som også omfatter gravide og børnefamilier med børn under 7 år, administreres på en sådan måde, at børnene er sikret forsvarlige leveforhold. Dette skal ses i lyset af, at kommunerne efter serviceloven har en tilsynsforpligtelse over for de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år lever, herunder også børn af asylansøgere og afviste asylansøgere.

Landsorganisationen i Danmark finder det kritisabelt, at gravide og børn under 7 år, altså personer med særlige ernæringsmæssige behov, nu også omfattes af ordningen og således stilles ringere.

Integrationsministeriet skal bemærke, at afskaffelsen af madkasseordningen betyder, at bl.a. familier med børn under 7 år, gravide og personer med kostrelaterede lidelser, der hidtil har været undtaget madkasseordningen, fremover vil være omfattet den nye kostpengeordning. Årsagen hertil er, at de pågældende nu selv har mulighed for at sammensætte en kostplan, der kan opfylde de pågældendes individuelle behov.

Efter den gældende madkasseordning undtages bl.a. familier med børn under 7 år i sin helhed. Disse familier er derfor også undtaget madkasseordningen ved overflytning til et indkvarteringssted med en vederlagsfri bispisningsordning (f.eks. Center Sandholm), selvom de som følge heraf ikke modtager den fysiske madkasse, men tilbydes bispisning på centret. Det betyder, at disse familier i dag kan få tillægssydelse (lommepenge) og forsørgertillæg på samme vis som andre udlændinge, der opholder sig på et indkvarteringssted med en vederlagsfri bispisningsordning, og som ikke er omfattet af madkasseordningen. Derimod kan udlændinge, som er omfattet af madkasseordningen, herunder familier med børn over 7 år, ikke få tillægssydelse og forsørgertillæg ved overflytning til et indkvarteringssted med en vederlagsfri bispisningsordning.

Det følger heraf, at de grunde, der fører til, at familier med børn under 7 år undtages fra madkasseordningen, ikke foreligger efter overflytning til et indkvarteringssted med en vederlagsfri bispisningsordning.

Lovforslaget indebærer på den baggrund, at situationen for familier med børn under 7 år ændres også efter overflytning til et indkvarteringssted med en vederlagsfri bispisningsordning. Familier med børn under 7 år, der omfattes af kostpengeordningen, vil således – til forskel fra tidligere – ikke kunne modtage tillægssydelse og forsørgertillæg ved overflytning til et indkvarteringssted med en vederlagsfri bispisningsordning.

Lovforslaget indebærer således, at familier med et barn på eksempelvis 6½ år stilles lige med familier med et barn på 7½ år i relation til adgangen til tillægssydelse m.v.

Det bemærkes endvidere, at Udlændingestyrelsen efter en konkret vurdering kan undlade at anvende den nye kostpengeordning, hvis anvendelsen heraf efter udlændingens personlige og familiemæssige forhold vil virke særligt belastende for udlændingen.

Det forhold, at udlændingen har børn under den undervisningspligtige alder (dvs. under 7 år), er gravid eller lider af kostrelaterede lidelser, kan ikke i sig selv bevirke, at udlændingen skal undtages fra ordningen, eftersom den pågældende får udbetalt grundydelse og således har mulighed for selv at sammensætte sin og familiens kost, så længe den pågældende er indkvarteret på et indkvarteringssted uden en vederlagsfri bispisningsordning.

En anvendelse af den nye ordning kan således ikke siges at virke særligt belastende for sådanne udlændinge alene med henvisning til, at udlændingen har børn under den undervisningspligtige alder eller er gravid m.v., men uagtet dette kan der foreligge særlige grunde, der bevirker, at ordningen ikke bør finde anvendelse.

Børnerådet anfører, at det følger af lovforslaget, at familien, hvis der fortsat ikke samarbejdes om f.eks. hjemsendelse efter 1½ måned, kan overflyttes til et indkvarteringssted med vederlagsfri bispisningsordning, hvorved der ikke udbetales kontante ydelser overhovedet, og at denne skærpelse af den motivationsfremmende ordning er en skændsel, der er ned-

værdigende og krænkende for familierne, der får meget svært ved at holde sammen som følge af en sådan ordning.

Integrationsministeriet skal bemærke, at den praksis, der er anlagt ved anvendelsen af madkasseordningen, som udgangspunkt videreføres under den nye kostpengeordning, når bortses fra udvidelsen af ordningen til også at omfatter familier med børn under 7 år, gravide og personer med kostrelaterede lidelser, jf. ovenfor.

Det kan således helt generelt anføres, at regeringen med forslaget ikke ændrer anvendelsen, men alene indholdet af de motivationsfremmende foranstaltninger. Det gælder også i relation til praksis for overflyttelse til et indkvarteringssted med en vederlagsfri bespisningsordning, såfremt udlændingen ikke medvirker til at udrejse frivilligt.

4.2. Ordningen om den supplerende børnepakke

Børnerådet opfordrer til – for ikke at forringe børnenes sundhedstilstand – at den supplerende børnepakke, som familier på de motivationsfremmende ordninger får hver 14. dag, understøtter børnenes sundhed og fysiske udvikling, og at dette tænkes ind i sammensætningen af børnepakken.

Integrationsministeriet skal bemærke, at der med virkning fra 5. august 2004 blev indført en ordning med udlevering af supplerende børnepakker til børn over 7 år i familier, der har været omfattet af madkasseordningen. Børnepakken indeholder frugt, søde sager, sodavand m.v. Denne ordning videreføres uændret, og der åbnes samtidig op for, at børnepakken vil kunne udleveres til alle børn uanset alder.

4.3. Besparelserne ved afskaffelse af madkasseordningen

Amnesty International vil finde det nyttigt, såfremt regeringen redegør for, hvad den finansielle besparelse skal bruges til. Det er AI's forhåbning, at besparelsen på madkasseordningen vil komme asylansøgere til gode.

Børnerådet anbefaler, at besparelser kommer familierne til gode.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at afskaffelsen af madkasseordningen m.v. samlet set skønnes at indebære en besparelse for staten på 3,7 mio. kr. i 2005. For 2006-2008 skønnes besparelserne at udgøre henholdsvis 2,4 mio. kr., ca. 1,5 mio. kr. og ca. 1,3 mio. kr.

Der er ikke med lovforslaget er taget stilling til, om disse besparelser skal anvendes på anden vis.

4.4. Andet

Rigspolitechefen og Foreningen af Politimestre i Danmark har givet udtryk for, at de motivationsfremmende foranstaltninger – politiets intensiverede rådgivning i forbindelse med udrej-

sekontrollen, madkasseordningen, overflytningen til et udsendelsescenter og anvendelsen af meldepligt i udsendelsescentret – samlet set har medvirket til at få afviste asylansøgere til at udrejse, og at overflytningen til et udsendelsescenter eller truslen herom har den største motivationsfremmende effekt af de nævnte foranstaltninger, hvorfor der kan være anledning til at overveje en ordning med hurtigere overflytning til et udsendelsescenter, end det er tilfældet med den nuværende ordning.

Integrationsministeriet skal bemærke, at spørgsmålet om tilrettelæggelse af den gældende konsekvente udsendelsesprocedure indgår i de løbende drøftelser med de relevante parter vedrørende udsendelsesforanstaltninger.

Børnerådet finder, at det forhold, at børn sammen med forældrene kan være omfattet af kostpengeordningen, er i konflikt med FN's børnekonventions artikel 2, hvorefter alle børn har de samme rettigheder og ikke må forskelsbehandles, og at staten skal beskytte børnene mod forskelsbehandling på baggrund af forældrenes "stilling, virksomhed, udtrykte anskuelser eller tro."

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at hensynet til asylsystemets integritet, herunder hensynet til at afviste asylansøgere udrejser frivilligt, efter regeringens opfattelse indebærer, at det er nødvendigt at iværksætte motivationsfremmende foranstaltninger også af økonomisk art. Initiativer, der indvirker på en asylansøgers og dennes families samlede økonomiske formåen, er efter regeringens opfattelse saglige og nødvendige for effektivt og målrettet at værne om asylinstituttet. Dette gælder også i situationer, hvor de motivationsfremmende foranstaltninger indirekte berører børn. Det er således regeringens opfattelse, at den foreslåede nye ordning – som også den gældende ordning – er i overensstemmelse med FN's børnekonvention.

5. Præcisering af oplysningspligten i udlændingelovens § 40 og styrkelse af oplysningsgrundlaget i sager om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, 14, 15 og 20, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 8

5.1. Præcisering af en udlændings pligt til at give oplysninger til vurdering af, om den pågældende arbejder lovligt, jf. lovforslagets § 1, nr. 14, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 8

Rigspolitichefen og Foreningen af Politimestre i Danmark foreslår med henvisning til det igangværende arbejde med at intensivere kontrolindsatsen over for statsborgere fra de otte nye østeuropæiske EU-lande, der måtte søge at omgå bestemmelserne om opholdstilladelse i den særlige overgangsordning i forbindelse med udvidelse af EU, at det i bemærkningerne til bestemmelsen præciseres, at den gælder alle udlændinge, herunder EU-statsborgere.

Integrationsministeriet kan bekræfte, at bestemmelsen i udlændingelovens § 40, stk. 1, 1. pkt., finder anvendelse for alle udlændinge, dvs. også for EU-borgere, og at Integrationsministeriet vil henlede opmærksomheden herpå i relevante sammenhænge.

5.2. Indhentelse af helbredsoplysninger fra indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen uden ansøgerens samtykke til brug for sager om helbredsbetingsbetaget humanitær opholdstilladelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 8

Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Psykolog Forening, Den almindelige Danske Lægeforening, Dansk Røde Kors, Landsorganisationen i Danmark og Landsorganisationen af kvindekrisecentre har udtalt sig imod, at der tilvejebringes hjemmel til at indhente helbredsoplysninger uden udlændingens samtykke. Det er i den forbindelse bl.a. anført, at denne mulighed kan rykke ved tillidsforholdet mellem den pågældende udlænding og læge/psykolog/centerpersonale, og at det kan betyde, at udlændingen vil være tilbageholdende med at fremkomme med de for en behandling nødvendige oplysninger. Det er endvidere anført, at udlændinge selv har pligt til at tilvejebringe de oplysninger, der er nødvendige for at bedømme, om humanitær opholdstilladelse kan gives, og at oplysningerne derfor ikke bør kunne indhentes uden samtykke.

Integrationsministeriet skal understrege, at forslaget alene giver mulighed for uden udlændingens samtykke at indhente helbredsoplysninger fra indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen.

Integrationsministeriet har erfaret, at udlændinge, der ansøger om helbredsbetingsbetaget humanitær opholdstilladelse, ofte undlader at indsende de hos indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen foreliggende lægefaglige helbredsoplysninger og heller ikke indsender andre erklæringer udarbejdet af personer med lægefaglig baggrund, men i stedet indsender erklæringer fra privatpraktiserende psykologer og andre personer med ikke-lægefaglig baggrund. Det er som udgangspunkt alene personer med lægefaglig baggrund, der har kompetencen til at stille de diagnoser med hensyn til psykisk sygdom, som kan begrunde meddelelse af helbredsbetingsbetaget humanitær opholdstilladelse. Det kan derfor efter Integrationsministeriets opfattelse give anledning til tvivl, om diagnoser med hensyn til psykisk sygdom stillet af psykologer m.v. i tilstrækkeligt omfang giver et retvisende billede af de pågældende udlændinges helbredsforhold.

Den foreslåede bestemmelse giver derfor Integrationsministeriet mulighed for at tilvejebringe et sammenligningsgrundlag i sager, hvor der er anledning til tvivl, om indsendte erklæringer giver et retvisende billede af den pågældende udlændings helbredsforhold.

Integrationsministeriet får herved mulighed for at sikre sig, om der hos indkvarteringsoperatørerne eller Udlændingestyrelsen er oplysninger om en udlændings helbredsforhold, som kan have afgørende betydning for udfaldet af en sag om humanitær opholdstilladelse – herunder oplysninger der bør føre til, at udlændingen meddeles opholdstilladelse.

Det er i den forbindelse Integrationsministeriets opfattelse, at bestemmelsen ikke bør indebære, at udlændinge bliver tilbageholdende med at oplyse om sine helbredsforhold. I en situation, hvor en udlænding søger om helbredsbettinget humanitær opholdstilladelse, kan oplysninger om helbredsforhold underbygge ansøgningen.

5.3. Kravet om at helbredsbettinget humanitær opholdstilladelse normalt forudsætter dokumentation fra person med lægefaglig baggrund, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 8

Dansk Flygtningehjælp finder det betænkeligt, at der ifølge forslaget i nogle sager vil kunne gives afslag på en ansøgning om helbredsbettinget humanitær opholdstilladelse alene under henvisning til, at helbredsforholdene ikke er dokumenteret af personer med lægefaglig baggrund. Sagen bør undersøges yderligere ved indhentelse af lægeerklæring etc., hvis der på baggrund af de eksisterende oplysninger på sagen – herunder ved psykologerklæringer – er formodning for, at den pågældende opfylder betingelserne for at få meddelt humanitær opholdstilladelse.

Dansk Psykolog Forening anfører, at det formelle ansvar for diagnosticering udelukkende tilkommer personer med lægefaglig baggrund, men at det er vigtigt at forholde sig til, at personers helbredsproblemer både kan være af somatisk art og/eller af psykologisk art. Inden for psykiatrien er der en udbredt forståelse for, at en endelig vurdering/diagnose sker i et samspil mellem psykiateren og psykologen. Psykiateren har således sin ekspertise inden for det somatiske område, hvor psykologen har sin ekspertise inden for det psykologiske og testpsykologiske område. Psykologers medvirken i vurderingen af en ansøgers psykiske helbredsforhold er afgørende vigtig for at sikre udarbejdelsen af en tilstrækkelig præcis og differentieret diagnose.

Landsorganisationen af kvindekrisecentre finder det problematisk, hvis det fremover alene er lægefaglige oplysninger, der danner grundlag for myndighedernes afgørelser og ikke også erklæringer/udtalelser fra andre faguddannede personer. Derfor bør også andre faguddannedes erklæringer indgå på lige fod med lægelige oplysninger og ikke kun som supplement.

Integrationsministeriet skal bemærke, at humanitær opholdstilladelse gives til personer, som lider af fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter, og til personer, der ved en tilbagevenden til et hjemland med vanskelige levevilkår vil være i risiko for at få eller opleve en forværring af et alvorligt handicap.

Det er som udgangspunkt alene personer med lægefaglig baggrund, der har kompetencen til at stille de diagnoser med hensyn til psykisk sygdom, som kan begrunde meddelelse af helbredsbettinget humanitær opholdstilladelse. Psykologer kan have de faglige forudsætninger for at udrede og behandle nogle helbredsforhold og lidelser, herunder traumer, men psykologer har ikke den formelle kompetence til at diagnosticere psykisk sygdom.

Erklæringer fra psykologer og andre personer med ikke-lægefaglig baggrund vil derfor navnlig have betydning i det omfang, de supplerer eller uddyber oplysninger om helbredsforhold

afgivet af en person med lægefaglig baggrund. Erklæringerne vil således fortsat indgå i ministeriets samlede vurdering af, om en ansøger opfylder betingelserne for at blive meddelt helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, men en erklæring fra en psykolog kan ikke i sig selv anvendes som dokumentation for en given diagnose med hensyn til psykisk sygdom.

I tilfælde af, at der forligger oplysninger om forhold, der efter ministeriets opfattelse vil kunne føre til, at der meddeles helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, men disse forhold alene er dokumenteret af en person med ikke-lægefaglig baggrund, vil Integrationsministeriet som hidtil anmode ansøgeren om at fremsende dokumentation for sygdommen fra en person med lægefaglig baggrund, forinden ministeriet træffer afgørelse i sagen. Sker dette ikke, vil der imidlertid kunne gives afslag på helbredsbetings humanitær opholdstilladelse under henvisning til, at helbredsforhold i sagen ikke er dokumenteret af en person med lægefaglig baggrund.

Rådet for Etniske Minoriteter finder, at ansøgeren bør have udleveret en kopi af sin journal, således at vedkommende har mulighed for at fremskaffe supplerende dokumentation i tilfælde af, at det vurderes relevant, og at det er af stor betydning, at der samtidig – men også forud herfor – orienteres om, hvilke krav der stilles til en brugbar helbredserklæring i sager om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse. Eftersom Integrationsministeriet som udgangspunkt lægger den faglige vurdering i erklæringerne uprøvet til grund, skal ansøgeren have mulighed for at fremskaffe et så dækkende materiale, som vedkommende vurderer nødvendigt.

Integrationsministeriet skal bemærke, at en udlænding, som ansøger om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse, normalt vil kunne få kopi af de helbredsoplysninger vedrørende den pågældende, som indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen er i besiddelse af.

Det bemærke endvidere, at det af lovforslag nr. 156 af 29. januar 2003 om ændring af udlændingeloven (vedtaget ved lov nr. 291 af 30. april 2003) fremgår, at udlændinge i forbindelse med meddelelse af Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl skal modtage skriftlig vejledning om muligheden for at søge om humanitær opholdstilladelse. Vejledningen skal ifølge lovforslaget indeholde oplysning om betingelserne for at få meddelt humanitær opholdstilladelse og eksempler på tilfælde, hvor der er meddelt humanitær opholdstilladelse, samt oplysning om proceduren for indgivelse af ansøgningen herom.

5.4. Præcisering af en udlændings pligt til at afholde eventuelle udgifter forbundet med fremskaffelse af oplysninger til brug for sagsbehandlingen, jf. lovforslagets § 1, nr. 15, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 8

Med lovforslaget foreslås det, at udgifter, som en udlænding har afholdt med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for en sag efter loven, alene kan kræves betalt af udlændingemyndighederne, hvis myndighederne, forinden oplysningerne er tilvejebragt, har givet skriftligt tilsagn herom.

Amnesty International, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Retspolitisk Forening, Københavns Kommune (formandskabet for Integrationsrådet) og Rådet for Etniske Minoriteter har udtalt sig imod, ansøgere om helbredsbetings humanitær opholdstilladelse skal afholde udgifterne forbundet med fremskaffelse af de nødvendige oplysninger til behandling af ansøgningen. Det er i den forbindelse bl.a. anført, at det i mange tilfælde ikke er realistisk, at asylansøgere selv skal betale for udgifter til udfærdigelsen af lægeerklæringer.

Advokatrådet har udtalt sig imod forslaget og anført, at det må befrygtes, at bestemmelsen i et ubestemt omfang vil medvirke til en administrativ praksis, der bryder med det almindelige forvaltningsretlige princip, hvorefter parter i ansøgningssager ikke uden særlig hjemmel kan afkræves oplysninger, som det vil være særligt belastende eller omkostningskrævende at fremskaffe. Rådet mener, at dette sandsynligvis i særlig grad vil berøre ansøgere om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b. Disse ansøgere vil typisk befinde sig i en situation, hvor det er økonomisk uoverkommeligt for dem at dække udgifter til lægeerklæringer. Det er ikke i bemærkningerne angivet, hvorvidt og under hvilke betingelser denne vil skabe hjemmel til fravigelse af det ovenfor nævnte almindelige forvaltningsretlige princip. Rådet er af den opfattelse, at selvom det må formodes, at der ikke med den foreslåede bestemmelse indføres lovhjemmel for udlændingemyndighederne til at pålægge ansøgere at fremskaffe omkostningskrævende dokumentation – med heraf følgende risiko for processuel skadevirkning ved manglende fremskaffelse af sådan dokumentation – er det særdeles betænkeligt, at bestemmelsen tilsyneladende vil give udlændingemyndighederne ganske vidtgående skønsmæssige beføjelser til at beslutte, om de vil yde dækning for udgifter til fremskaffelse af oplysninger.

Institut for Menneskerettigheder finder forslaget betænkeligt og anfører, at forarbejderne ligesom lovtæksten er tavse om de kriterier, Udlændingestyrelsen bør inddrage ved vurderingen af, om et sådant tilsagn kan eller skal gives. I fravær af oplysninger herom ligger det lige for at antage, at nogle udlændinge på et – indtil videre – uoplyst beslutningsgrundlag risikerer at få afslag på en sådan anmodning, uagtet at de faktisk måtte befinde sig i en situation, som ved en nøjere granskning ville kunne udløse en humanitær opholdstilladelse. Og da formentlig adskillige asylansøgere ikke er i besiddelse af midler, der kan tjene som betaling for f.eks. en eller flere specialisterklæringer, er en nærliggende konsekvens, at visse udlændinge, som faktisk opfylder de materielle betingelser for at få meddelt opholdstilladelse efter § 9 b, på grund af økonomisk uformåen reelt afskæres herfra. Instituttet mener, at muligheden for at opnå en retsstilling, som den pågældende udlænding ellers ville have krav på, i sådanne tilfælde på det nærmeste bliver gjort illusorisk.

Dansk Retspolitisk Forening finder, at forslaget strider mod det meget vigtige grundlæggende forvaltningsretlige princip om, at det påhviler det offentlige at sikre, at en sag belyses og oplyses så godt som overhovedet muligt, inden der træffes afgørelse (officialmaksimen), og en konsekvens af forslaget vil derfor være forskelsbehandling for så vidt angår humanitære opholdstilladelser sammenlignet med andre forvaltningsretlige afgørelser, ligesom konsekvensen kan være, at officialmaksimen som sådan helt opgives, hvilket selvsagt ville udgøre et eklatant og uforsvarligt brud på den generelle retssikkerhed i Danmark.

Integrationsministeriet skal bemærke, at det følger af udlændingelovens § 40, stk. 1, 1. pkt., at en udlænding selv skal give de oplysninger, som er nødvendige for, at udlændingemyndighederne kan vurdere, om en opholdstilladelse efter udlændingeloven kan gives.

Det har hidtil været forudsat, at udlændinge normalt selv afholder eventuelle udgifter forbundet med at fremskaffe de nødvendige oplysninger i en sag. Den foreslåede bestemmelse præciserer dette udgangspunkt.

Særligt med hensyn til helbredsoplysninger til brug for sager om humanitær opholdstilladelse hænger spørgsmålet om betaling sammen med det snævre anvendelsesområde for disse sager. Efter gældende praksis – og i medfør af bestemmelsens forarbejder – gives der helbredsbetingsbetaget humanitær opholdstilladelse til personer, som lider af fysisk eller psykisk sygdom af meget alvorlig karakter, og til personer, der ved en tilbagevenden til et hjemland med vanskelige levevilkår vil være i risiko for at få eller opleve en forværring af et alvorligt handicap.

Det er ikke en betingelse for at ansøge om helbredsbetingsbetaget humanitær opholdstilladelse, at den pågældende udlænding fremkommer med en egentlig lægeerklæring. En ansøgning om helbredsbetingsbetaget humanitær opholdstilladelse vil normalt kunne baseres på allerede foreliggende helbredsoplysninger, herunder de oplysninger om ansøgerens helbredsforhold, som indkvarteringsoperatørerne og Udlændingestyrelsen er i besiddelse af.

Det er efter Integrationsministeriets opfattelse normalt således, at udlændinge i Danmark, der er så syge, at de opfylder betingelserne for helbredsbetingsbetaget humanitær opholdstilladelse, har et veldokumenteret sygdomsforløb i det offentlige behandlingssystem. Dette indebærer, at de nødvendige helbredsoplysninger kan indgå i sagerne, uden at dette medfører besvær eller udgifter af betydning for de pågældende udlændinge.

Advokatrådet, Amnesty International og Institut for Menneskerettigheder finder den foreslåede bestemmelse problematisk, idet den pågældende udlænding på tidspunktet for ansøgningen ikke har juridisk bistand.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at det fremgår af lovforslag nr. 156 af 29. januar 2003 om ændring af udlændingeloven (vedtaget ved lov nr. 291 af 30. april 2003), at udlændinge i forbindelse med meddelelse af Udlændingestyrelsens afslag på en ansøgning om asyl skal modtage skriftlig vejledning om muligheden for at søge om humanitær opholdstilladelse. Vejledningen skal ifølge lovforslaget indeholde oplysning om betingelserne for at få meddelt humanitær opholdstilladelse og eksempler på tilfælde, hvor der er meddelt humanitær opholdstilladelse, samt oplysning om proceduren for indgivelse af ansøgningen herom.

5.5. Ikke adgang til klage over Udlændingestyrelsens beslutninger vedrørende betaling af udgifter forbundet med fremskaffelse af oplysninger til brug for sagsbehandlingen, jf. lovforslagets § 1, nr. 20, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 8

Advokatrådet finder det betænkeligt og i praksis formentlig tillige uhensigtsmæssigt, at man vil afskære klageadgangen med hensyn til beslutninger om betaling af udgifter forbundet med fremskaffelse af oplysninger til brug for sagsbehandlingen. Disse beslutningers grundlag og betydning vil ofte være uløseligt forbundet med realitetsbehandlingen af den pågældende ansøgningssag. Det kan derfor være vanskeligt eller umuligt for klageinstansen at adskille vurderingen af betalingsspørgsmålet fra stillingtagen til sagens realitet, herunder spørgsmålet om processuel skadevirkning som følge af, at der måtte mangle oplysninger eller dokumentation. Advokatrådet bemærker, at baggrunden for forslaget navnlig synes at være ansøgninger om opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b, hvorfor der ikke vil være nogen rationaliseringsmæssig virkning af den foreslåede afskæring af klageadgangen, idet disse ansøgninger behandles af Integrationsministeriet som første instans.

Institut for menneskerettigheder finder det betænkeligt, at et afslag på en anmodning om tilsagn til økonomisk dækning ikke kan påklages.

Landsorganisationen i Danmark anfører, at forslaget indebærer en forringelse af retssikkerheden for de pågældende udlændinge, hvorfor forslaget findes problematisk.

Integrationsministeriet skal bemærke, at afskæring af klageadgangen angår beslutningen om betaling i sig selv. Ministeriet finder, at rekursinstansen ikke bør vurdere spørgsmål vedrørende tilvejebringelsen af oplysninger uafhængigt af selve den afgørelse, spørgsmålet knytter sig til.

6. Præcisering af Flygtningenævnets uafhængighed, jf. lovforslagets § 1, nr. 21 og 25, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 9

Med forslaget flyttes kompetencen til at beskikke og genbeskikke medlemmer af Flygtningenævnet fra integrationsministeren til Flygtningenævnets formandskab. Endvidere tillægges Den Særlige Klageret kompetence med hensyn til nævnets medlemmer.

6.1. Generelle bemærkninger

Dansk Flygtningehjælp og Institut for Menneskerettigheder finder, at Europarådets menneskerettighedskommissær Alvaro Gil-Robles' anbefalinger i rapport af 8. juli 2004 bør følges, således at Flygtningenævnets oprindelige sammensætning genskabes.

Landsorganisationen i Danmark beklager henset til Dansk Flygtningehjælps særlige viden og ekspertise om landeforhold mv., at Dansk Flygtningehjælp ikke længere er repræsenteret i nævnet.

Dansk Retspolitisk Forening finder, at det medlem af nævnet, som skal være ansat i Integrationsministeriet, bør udskiftes med en repræsentant for Flygtningehjælpen.

Dokumentations- og Rådgivningscentret om racediskrimination anfører, at de foreslåede ændringer er kosmetiske, og hvis tilliden til Flygtningenævnet skal genskabes, kræver det en ændring af sammensætningen i nævnet. Det er anført, at Integrationsministeriets medlem af nævnet er inhabilt, og at statens interesse åbenbart er, at så få asylansøgere som muligt skal have asyl i Danmark.

Integrationsministeriet skal hertil samlet bemærke, at der med lov nr. 365 af 6. juni 2002 blev ændret på Flygtningenævnets sammensætning, således at repræsentanterne for Dansk Flygtningehjælp og Udenrigsministeriet ikke længere skulle være repræsenteret i nævnet. Regeringen fandt det uhensigtsmæssigt, at Dansk Flygtningehjælp samtidig ydede bistand til nævnsmedlemmer og til asylansøgere og mødende advokater, idet dette kunne medvirke til at svække tilliden til, at nævnsmedlemmer, der var indstillet af Dansk Flygtningehjælp, fungerede selvstændigt uden at modtage instrukser fra organisationen. Endvidere fandtes det uhensigtsmæssigt, at Dansk Flygtningehjælp i forbindelse med behandlingen af sager, der havde været forsøgt behandlet i åbenbart grundløs-proceduren, varetog funktioner i forbindelse med behandlingen af sagen i både første og anden instans. Dette kunne medvirke til at svække tilliden til habiliteten hos de nævnsmedlemmer, der var indstillet af Dansk Flygtningehjælp, og derved tilliden til, at sagen behandles af to af hinanden uafhængige instanser. På denne baggrund foreslog regeringen, at Dansk Flygtningehjælp ikke fremover skulle have adgang til at indstille et medlem af Flygtningenævnet.

For at opretholde den balance, der hidtil havde været i Flygtningenævnet mellem medlemmer udpeget af myndigheder på den ene side og medlemmer udpeget af organisationer på den anden side, foreslog regeringen endvidere, at Udenrigsministeriet ikke fremover skulle være repræsenteret i Flygtningenævnet. Dette var ligeledes begrundet med, at regeringen fandt det uhensigtsmæssigt, at Udenrigsministeriet både medvirkede ved afgørelsen af asylsager og samtidig var ansvarlig for tilvejebringelsen af generelt og konkret baggrundsmateriale, som i visse tilfælde er udslagsgivende for, om en udlænding meddeles asyl eller ej.

I en rapport af 8. juli 2004 over et besøg i Danmark den 13.-16. april 2004 har Europarådets menneskerettighedskommissær Alvaro Gil-Robles bl.a. anført, at muligheden for at påklage en negativ asylafgørelse til en kvalificeret og uafhængig myndighed bør sikres. Han har her til anført, at Flygtningenævnets tidligere sammensætning – hvor Dansk Flygtningehjælp var repræsenteret med et medlem – bør genetableres.

Det fremgår af regeringens svar, at Flygtningenævnet med den nuværende sammensætning besidder en høj grad af juridisk og asylretlig faglig ekspertise, hvilket underbygges gennem nævnets sekretariatsbistand og adgang til baggrundsoplysninger med videre. Regeringen er således ikke enig i menneskerettighedskommissærens kritik, men kritikken har givet regeringen anledning til på ny at vurdere, om Flygtningenævnets uafhængighed kunne præciseres yderligere. Regeringen har derfor fremsat nærværende lovforslag, hvori nævnets uaf-

hængighed yderligere understreges ved de foreslåede bestemmelser om ændring af reglerne om beskikkelse af nævnsmedlemmerne og disses uafsættelighed.

Integrationsministeriet kan henholde sig hertil.

6.2. Ændring i beskikkelsesordningen

Advokatrådet finder, at såfremt der ønskes en reel styrkelse af den personelle uafhængighed for de medlemmer, der er ansat i ministeriets departement, må reglerne udformes, så de ministerieansatte nævnsmedlemmer omfattes af et afskedigelses- og forflyttelsesværn, der svarer til det, der i forbindelse med domstolsreformen blev indført for dommerfuldmægtige. En styrkelse af den personelle uafhængighed kan således reelt kun gennemføres, hvis det ministerieansatte nævnsmedlem kan begære sig genudpeget uden samtidig at risikere afskedigelse eller forflyttelse. Rådet vurderer, at etableringen af et sådant værn formodentlig vil forudsætte, at der skabes hjemmel for, at et særligt organ, f.eks. Tjenestemand retten eller Den Særlige Klageret, får kompetence til at afskedige de pågældende fra ministeriet, såfremt deres embedsførelse giver anledning til det.

Advokatrådet anfører endvidere, at den kritik, der er rejst af nævnsmedlemmernes uafhængighed, ikke knytter sig til de nævnsmedlemmer, der er udpeget af uafhængige organer som f.eks. Advokatrådet. De hensyn, der betinger en ændring af udpegelsesreglerne for de ministerieansatte nævnsmedlemmer, gør sig således ikke gældende for de medlemmer, der udpeges af Advokatrådet. Advokater er således i retsplejeloven sikret fuld uafhængighed og er ikke underlagt instruktionsbeføjelser fra offentlige myndigheder mv. De foreslåede regler, hvorefter en én gang indstillet advokat selv har den fulde rådighed over, hvor længe den pågældende ønsker at sidde i Flygtningenævnet, finder Advokatrådet ikke tilfredsstillende, hverken for Advokatrådet som indstillende organisation eller for Flygtningenævnets status som uafhængig instans. Ved gennemførelse af lovforslaget vil rådet miste sin hidtil uanfægtede mulighed for at justere sammensætningen af den herfra indstillede gruppe af nævnsmedlemmer. Dette vil tillige påvirke Flygtningenævnets almindelige omdømme som en klageinstans, hvis uafhængighed sikres blandt andet derved, at Advokatrådet løbende tager medansvar for nævnets sammensætning. Rådet anfører, at der ikke findes andre tilfælde i lovgivningen, hvor en indstillende organisation er afskåret fra med passende mellemrum at foretage nye indstillinger til et afgørelsesorgan. Såfremt der er et behov for at ændre på de gældende regler for indstilling af advokater til Flygtningenævnet, anbefaler rådet i stedet en ordning, hvor der lægges et fast, og ufravigeligt loft over muligheden for genbeskikkelse, eller, at de udpegede advokaters hverv fastsættes til et fast åremål uden mulighed for genudpegelse og uden mulighed for afbeskikkelse, medmindre dette sker efter beslutning fra en domstol, f.eks. Den Særlige Klageret.

Advokatrådet finder, at det kunne forekomme ønskeligt, om Flygtningenævnets Sekretariats organisatoriske placering i højere grad var udtryk for uafhængighed af Integrationsministeriet.

Institut for Menneskerettigheder finder, at selv om beskikkelseskompetencen fjernes fra ministeriet, og nævnets medlemmer efter lovens bogstaver nyder en funktionel uafhængighed, kan det vel næppe udelukkes som ganske usandsynligt, at nogle af ministeriets nævnsmedlemmer i visse situationer kan opleve en form for pression fra et ministerium, hvis politiske leder sammen med den øvrige regering og dennes parlamentariske støtteparti har som erklæret mål, at antallet af udlændinge, der kommer til Danmark, skal begrænses.

Integrationsministeriet skal bemærke, at det fremsatte lovforslag indeholder bestemmelser om, at medlemmer af Flygtningenævnet kun skal kunne afsættes ved dom efter samme regler, som gælder for afsættelse af dommere. Det foreslås således, at retsplejelovens regler om Den Særlige Klagerets kompetence i forhold til dommere skal finde tilsvarende anvendelse på medlemmer af Flygtningenævnet.

Integrationsministeriet finder ikke, at det skulle være en svækkelse af nævnets uafhængighed, at Advokatrådet ikke længere vil have mulighed for at justere sammensætningen af de nævnsmedlemmer, der indstilles fra Advokatrådet. Ministeriet finder, at det er en styrkelse af nævnets uafhængighed, at de indstillende myndigheder ikke længere får nogen indflydelse på genbeskikkelsen af nævnsmedlemmerne.

Integrationsministeriet skal i øvrigt pege på, at de enkelte medlemmer ikke kan modtage eller søge instruktion fra hverken den beskikkende eller indstillende myndighed eller organisation, jf. udlændingelovens § 53, stk. 2, 3. pkt., og den foreslåede bestemmelse i § 53, stk. 1, 2. pkt. Medlemmerne er funktionelt uafhængige af den beskikkende eller indstillende myndighed, og de bedømmer den enkelte sag i Flygtningenævnet ud fra deres personlige vurdering og overbevisning. Integrationsministeren kan således ikke instruere medlemmerne fra Integrationsministeriet i deres egenskab af medlemmer af Flygtningenævnet, selv om disse medlemmer som ansatte i Integrationsministeriet i øvrigt måtte være underlagt ministerens instruks.

Flygtningenævnets Sekretariat hører organisatorisk til Integrationsministeriets departement, idet det derved sikres, at der i det daglige ydes Flygtningenævnet en optimal sekretariatsbi-stand af personer med den fornødne faglige ekspertise på udlændingeområdet.

6.3. Kompetencen til at beskikke et nævnsmedlem ved forfald

Flygtningenævnet finder, at det bør overvejes at tilvejebringe mulighed for, at nævnets formand i særlige tilfælde kan træffe afgørelse om substitution af medlemmer, der har forfald, således at afgørelsen herom efterfølgende kan forelægges formandskabet til godkendelse, idet det herved undgås, at behandlingen af sager, hvor nævnsmedlemmer har forfald, skal afvente formandskabets afgørelse om substitution.

Integrationsministeriet er enig i behovet for en mulighed som den anførte. Ministeriet vil fremsætte ændringsforslag om, at Flygtningenævnets formandskab kan bemyndige formanden til i særlige tilfælde at træffe afgørelse om substitution i tilfælde af medlemmers forfald.

7. Fremhævelse af hensynet til familiens enhed, jf. lovforslagets § 1, nr. 3 og 11, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 10.

7.1. Generelle bemærkninger.

Advokatrådet (AR) finder, at den udtrykkelige fremhævelse i lovteksten af hensynet til familiens enhed er lovteknisk unødvendig, hvis hensynet og dets betydning i de konkrete skønsafvejninger er tilstrækkeligt tydeliggjort i lovens forarbejder. Fremhævelsen kunne dog være velbegrunderet, for så vidt den kunne være anledning til at uddybe hensynets betydning i de bemærkninger, der ledsager ændringsforslaget. Rådet mener imidlertid ikke, at bemærkningerne i tilstrækkelig grad synes at afspejle indholdet og rækkevidden af de internationale forpligtelser, som angives at være baggrunden for ændringsforslaget. Der er derfor risiko for, at den foreslåede lovændring kan føre til uholdbare afgørelser i fremtidig administrativ praksis efter de bestemmelser, der vil blive berørt af ændringen.

Advokatrådet anfører endvidere, at det i lyset af erfaringerne siden lovændringen i juni 2002 i og for sig er velbegrunderet at foretage en justering af dispensationspraksis i relation til herboende flygtninge m.v., som efter udrejsen har indgået ægteskab med en person fra samme oprindelsesland. Rådet finder imidlertid, at bemærkningerne dels underbetoner de særlige retlige hensyn, der typisk gør sig gældende i sådanne tilfælde, dels giver forholdsvis ringe vejledning for myndighedernes afvejning af de forskellige hensyn, der skal iagttages ved behandlingen af ansøgninger om familiesammenføring med disse herboende udlændinge i sager, hvor de almindelige betingelser herfor ikke er opfyldt. Det er i den forbindelse bl.a. anført, at det i bemærkningerne angivne kriterium, om der er etableret et familieliv med en sådan relation til Danmark, at Danmark er forpligtet til at tillade familiesammenføring, forekommer heller ikke at være en fuldt ud dækkende afspejling af praksis fra Menneskerettighedsdomstolen efter EMRK artikel 8 i relation til denne type af sager om opholdstilladelse til familiemedlemmer.

Amnesty International finder det vanskeligt at vurdere, om forslaget lægger op til reelle ændringer i praksis.

Børnerådet håber på at se resultaterne af den nye formulering, således at børn ikke adskilles fra deres forældre, medmindre det er til barnets bedste.

Landsorganisationen i Danmark finder formuleringerne vedrørende hensynet til familiens helhed ved familie- og ægtefællesammenføringer meget vage, hvilket tyder på, at ændringen alene gennemføres på baggrund af den kritik, der har været af regeringens stramninger på området. Det anføres i den forbindelse, at ændringen således ikke vil få nogen betydning i praksis.

Dokumentations- og rådgivningscentret om racediskrimination (DRC) finder ikke, at indsættelsen af sætningen "herunder hensynet til familiens enhed" i lovteksten i fornødent omfang sikrer overholdelsen af menneskerettighederne for par, som ønsker at leve sammen som en familie. Der er bl.a. henvist til Integrationsministeriets genoptagelse af ca. 40 sager vedrørende herboende flygtningens ret til ægtefællesammenføring, og at DRC gentagende gange har bedt de danske myndigheder om at oplyse, hvilke afgørelser fra Den Europæiske Men-

neskerettighedsdomstol, som konkret giver anledning til at tro, at synspunktet om berettiget forventning kan bruges i forhold til de pågældende udlændinges sager.

Integrationsministeriet skal bemærke, at regeringen i forbindelse med lovforslag om ændringer af adgangen til familiesammenføring, hvor Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) kan være relevant, ud fra det eksisterende retsgrundlag på menneskerettighedsområdet udførligt har redegjort for betydningen af relevante konventionsbestemmelser samt domspraksis fra navnlig Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og de danske domstole.

Det er regeringens opfattelse, at administrationen af udlændingeloven er i overensstemmelse med EMRK, således som denne konvention er forstået og anvendt af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. Den måde, hvorpå der i udlændingeloven er taget højde for Danmarks internationale forpligtelser, er i fuld overensstemmelse med dansk retstradition, hvorefter sådanne forhold reguleres i bemærkningerne til loven.

For at undgå misforståelser er regeringen imidlertid indstillet på at imødekomme en anbefaling fra Europarådets menneskerettighedskommissær Alvaro Gil-Robles om, at menneskerettighedsbeskyttelsen afspejles mere direkte i lovteksten. Regeringen foreslår derfor, at det i alle relevante bestemmelser om familiesammenføring tilføjes, at der skal tages højde for hensynet til familiens enhed.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, indebærer fremhævelsen af hensynet til familiens enhed i lovteksten ikke i sig selv ændringer i forståelsen af rækkevidden af Danmarks internationale forpligtelser, herunder EMRK artikel 8.

I forbindelse med lovforslagets bemærkninger er det gentaget, at Integrationsministeriet med hensyn til adgangen til ægtefællesammenføring for herboende personer med flygtninge m.v., som efter udrejsen af hjemlandet har giftet sig med en udlænding, og hvor lovens almindelige betingelser for ægtefællesammenføring ikke er opfyldt, har ændret opfattelse af, i hvilket omfang der kan lægges vægt på, om parret kunne have en berettiget forventning om at få tilladelse til familiesammenføring. Der kan i øvrigt henvises til regeringens svar på Gil-Robles rapport om Danmark.

EMRK artikel 8 om respekt for familieliv alene giver en ganske overordnet beskrivelse af de beskyttede rettigheder og omfanget af beskyttelsen. Bestemmelsen angiver ikke noget om betingelser for ægtefællesammenføring. Det nærmere omfang af den beskyttelse, som artikel 8 indebærer i relation til dansk udlændingelovgivning, er således ikke fastlagt præcist, og når bestemmelsens anvendelsesområde søges nærmere afklaret, må der lægges betydelig vægt på de begrænsede fortolkningsbidrag, der kan findes i domspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol og de danske domstole.

7.2. Høring af Udlændingestyrelsens Asylafdeling ved vurdering af, hvorvidt den herboende kan tage ophold i oprindelseslandet.

Advokatrådet finder, at bemærkningernes angivelse af, at der i tilfælde, hvor det måtte vise sig relevant, skal ske en vurdering af den herboende flygtnings aktuelle beskyttelsesbehov ved høring af Udlændingestyrelsens asylafdeling, indebærer et retssikkerhedsmæssigt problem. Selvom det givetvis er relevant at inddrage denne afdelings asylretlige erfaring, forekommer det særdeles betænkeligt at basere afgørelsen i familiesammenførings sagen udelukkende på et sådant høringssvar. For det første kan der i den enkelte herboende flygtnings situation foreligge særlige forhold, som ikke vil blive tilstrækkeligt oplyst ved en rent skriftlig høring, hvor svaret formodentlig ofte vil være baseret på de oprindelige akter i den pågældendes asylsag. For det andet ses der ikke angivet nogen forudsætning om, at der skal foretages partshøring over den udtalelse om beskyttelsesbehovet, som fremkommer fra Udlændingestyrelsens asylafdeling, hvilket må være en minimumbetingelse for afgørelsens holdbarhed. For det tredje er det en afgørende svaghed ved en sådan fremgangsmåde, at den ikke giver mulighed for prøvelse af den asylretlige vurdering i det normale klagesystem for asylsager, idet der ikke er adgang til at indbringe udtalelsen eller den herpå baserede afgørelse af spørgsmålet om familiesammenføring for Flygtningenævnet. Integrationsministeriet kommer herved reelt kommer til at virke som klageinstans også for den asylretlige vurdering, som efter omstændighederne kan være afgørende for familiesammenførings sagens udfald. Rådet finder denne kompetencefordeling særligt utilfredsstillende i tilfælde, hvor der endnu består mulighed for inddragelse af den herboende flygtnings opholdstilladelse i henhold til udlændingelovens § 19, stk. 1, nr. 1.

Institut for Menneskerettigheder finder en ordning med høring af Udlændingestyrelsens asylafdeling ganske utilstrækkelig. Problemerne opstår i de tilfælde, hvor Udlændingestyrelsen måtte nå frem til, at flygtningen ikke længere anses for afskåret fra at tage ophold i sit hjemland, og der således ikke er noget til hinder for, at parret kan nyde retten til familielivet i flygtningens – og i praksis typisk tillige ægtefællens – hjemland. I fravær af oplysninger om det modsatte må det kunne lægges til grund, at vurderingen vil blive foretaget på skriftligt grundlag, nærmere bestemt de – måske mange år gamle – sagsakter, der indgik i flygtningens asylsag. Det indebærer, at vurderingen sker på et langt ringere grundlag end ved behandlingen af en almindelig asylansøgning, der som bekendt bygger på et (relativt nyudfyldt og dermed tidssvarende) asylskema samt referater af en eller flere efterfølgende asylsamtaler. Allerede af den grund må det anses for givet, at styrelsens vurdering kommer til at bygge på et så svagt funderet grundlag, at det næppe kan karakteriseres som retssikkerhedsmæssigt forsvarligt. Såfremt høringssvaret ikke er at anse som en forvaltningsretlig afgørelse og derfor ikke er omfattet af forvaltningslovens almindelige regler, vil dette endvidere i givet fald bl.a. indebære, at den berørte person i relation til høringssvaret – isoleret set – er frataget samtlige de sædvanlige partsbeføjelser, som loven ellers sikrer (adgang til kontradiktion m.v.). Et tredje problem, som er snævert knyttet til ovenstående, er, at styrelsens asylretlige vurdering reelt ikke kan efterprøves. Efter den foreslåede ordning er flygtningen udelukket fra at påklage vurderingen som et selvstændigt prøvelses tema til en højere administrativ instans: Der er ikke adgang til at få efterprøvet den asylretlige vurdering (eller den derpå baserede afgørelse) inden for det normale system for behandling af asylsager i Flygtningenæv-

net, og Integrationsministeriets kompetenceområde omfatter ikke asylrelaterede emner. Den eneste mulighed for en prøvelse vil herefter være at sagsøge styrelsen i medfør af grundlovens § 63 med påstand om omgørelse af afslaget på ansøgningen om familiesammenføring med henvisning til den bagved liggende asylretlige vurdering.

Institut for Menneskerettigheder har endvidere bl.a. anført, at en forkert vurdering om, at flygtningen ikke længere må anses for afskåret fra at tage ophold i sit hjemland, uden videre vil blive lagt til grund ved afgørelsen om flygtningens adgang til at opnå ægtefællesammenføring – en afgørelse, der af samme årsag vil munde ud i et afslag. Dette stiller parret i en helt uacceptabel situation for så vidt muligheden for at tage ophold i et tredjeland ikke er til stede. Enten må parret (evt. med børn) beslutte at leve adskilt, idet en flygtning, der – med rette, men altså i strid med den asylretlige vurdering i høringssvaret – nærer en velbegrunnet frygt for at blive udsat for forfølgelse eller tilsvarende grove menneskerettighedskrænkelser ved en tilbagevenden, forståeligt nok ikke ønsker at vende hjem, sammenholdt med at ægtefællen ikke kan opnå opholdstilladelse her i landet. Dvs. at retten til at nyde familielivet som bl.a. sikret i EMRK art. 8 de facto afskæres. Eller parret (evt. med børn) kan insistere på at ville leve sammen, hvorved parret vil være henvist til at tage ophold i hjemlandet. Og dette på trods af, at flygtningen – og, som en mulig afledt effekt, tillige ægtefællen (samt evt. børn) – dermed risikerer at blive udsat for overgreb omfattet af Flygtningekonventionens art. 1 A og/eller EMRK art. 3. Det er instituttets opfattelse, at den her omtalte, nye konstruktion fremstår som værende ikke tilstrækkeligt gennemtænkt, og det foreslås, at ordningen overvejes nok en gang med henblik på at udarbejde en model, som ikke har de ovenfor nævnte meget uheldige konsekvenser.

Integrationsministeriet skal bemærke, at det følger af udlændingelovens § 46, stk. 1, at afgørelser vedrørende ægtefællesammenføring træffes af Udlændingestyrelsen i 1. instans. Dette indebærer, at Udlændingestyrelsen skal foretage de for afgørelsen nødvendige vurderinger herunder, hvorvidt der kan dispenseres for de almindelige betingelser for ægtefællesammenføring. Afgørelsen om, hvorvidt der efter en samlet vurdering kan ske dispensation foretages af Udlændingestyrelsens Erhvervs- og Familiesammenføringsafdeling, som træffer afgørelsen i familiesammenførings sagen i første instans.

Til brug for Erhvervs- og Familiesammenføringsafdelingens samlede vurdering og afgørelse i sagen vil der være tilfælde, hvor det kan vise sig relevant at høre Udlændingestyrelsens Asylafdeling om den herboendes mulighed for at tage ophold i oprindelseslandet. Som led i vurderingen af, hvorvidt der som følge af en herboende flygtnings fortsatte risiko forfølgelse i hjemlandet kan blive tale om at fravige de almindelige betingelser for ægtefællesammenføring, vil indgå en vurdering af situationen i den herboende flygtnings hjemland, herunder af, om forholdene i hjemlandet har ændret sig i en sådan grad, at den herboende flygtning må antages at kunne tage ophold i hjemlandet sammen med sin ægtefælle/faste samlever.

En vurdering, som den Asylafdelingen foretager i sådanne sager, kan efter ministeriets opfattelse ikke umiddelbart sidestilles med den vurdering, der foretages af asylmyndighederne i en asylsag af, om en udlænding skal meddeles opholdstilladelse i medfør af udlændingelovens § 7. Der er således ikke tale om, at den vurdering af situationen i hjemlandet, der fore-

tages til brug for vurderingen af, om der kan ske fravigelse af de almindelige familiesammenføringsbetingelser, vil få indflydelse på den herboende flygtnings egen opholdstilladelse. Hvis dette skulle vise sig at være relevant, vil en vurdering heraf skulle foretages som led i en inddragelsessag hos asylmyndighederne, Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet.

De almindelige forvaltningsretlige regler om partshøring m.v. iagttages fuldt ud i disse sager.

8. Udvidelse af personkredsen, der kan modtage hjælp efter repatrieringsloven, jf. lovforslagets § 3, og lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 11

8.1. Generelle bemærkninger

Dansk Flygtningehjælp (DF) finder det positivt, at der kan ydes økonomisk hjælp til repatriering uagtet, at en mindre opsparing har fundet sted. Fordoblingen af det formuebeløb, som kommunerne skal se bort fra ved en vurdering af, om udlændingen selv har midler til repatriering, er derfor en forbedring. DF finder endvidere, at ændringen af alderskriterierne er en forbedring, da erfaringen viser, at netop muligheden for at få reintegrationsbistand i hjemlandet har gjort det muligt for ældre og/eller uarbejdsdygtige flygtninge at vende tilbage til hjemlandet. DF finder dog, at der er sket en forringelse af kriterierne for opnåelse af reintegrationsbistand ved, at flygtninge skal have opholdstilladelse i 7 år, før der opnås tidsubegrænset opholdstilladelse, da dette på sigt kan få en negativ indflydelse på det antal flygtninge, som ønsker at repatriere.

Integrationsministeriet skal hertil samlet bemærke, at formålet med de foreslåede ændringer af repatrieringsloven er at give flere udlændinge mulighed for at kunne modtage økonomisk støtte til frivillig tilbagevenden til hjemlandet i form af hjælp til repatriering og i form af reintegrationsbistand. Adgangen til reintegrationsbistand er fortsat betinget af, at udlændingen har tidsubegrænset opholdstilladelse. Baggrunden herfor er et ønske om at sikre, at udlændinge, der modtager en løbende, månedlig fem-årig eller eventuelt livslang reintegrationsbistand fra Danmark, har en nær tilknytning her til landet, som kan begrunde en sådan løbende forsørgelsesydelse også uden for Danmark. Det bemærkes i den forbindelse, at der efter omstændighederne kan meddeles tidsubegrænset opholdstilladelse på et tidligere tidspunkt end efter syv år, hvis den pågældende udlænding har opnået en væsentlig tilknytning til det danske samfund, jf. herved udlændingelovens § 11, stk. 4 og 5.

Rådet for Etniske Minoriteter (REM) ønsker at påpege, hvilken betydning repatriering af den ældre generation af eksempelvis tyrkiske indvandrere kan have for integrationen af de yngre generationer i Danmark. En del af familierne benytter sig af de ældre generationer som pasningsmulighed for de mindste børn, hvorfor de ikke sendes i daginstitution med mulighed for større kontakt med danske børn og for at lære det danske sprog i en tidligere alder. Endvidere er det lettere for den yngre generation at blive integreret i det danske samfund, når den ældre generation, der traditionelt har stor indflydelse på familiens levevis med vægt på oprindelseslandets kultur, ikke er i nærheden til at øve sin indflydelse. REM anbefaler derfor, at der også iværksættes foranstaltninger for at komme de repatrierede i møde, hvad angår sygdomsforsikring, da de ældre generationer kan være utrygge ved at skulle klare sig i deres

oprindelsesland eller et andet land uden sygesikring, hvorfor de er tilbageholdende med at repatriere.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at hjælp til repatriering bl.a. omfatter udgifter til sygeforsikring i 1 år i hjemlandet, udgifter til medbragt lægeordineret medicin til højst 1 års forbrug og udgifter til medbragte nødvendige personlige hjælpemidler, f.eks. rollator, stomiposer m.v., til højst 1 års forbrug eller til andre hjælpemidler, dog højst i alt 5.000 kr., samt hjælp til nødvendig vaccination i Danmark. I stedet for at yde hjælp til udgifter til sygeforsikring i 1 år kan der udbetales højst 5.000 kr. til udlændingens egen tegning af sygeforsikring eller dækning af udgifter til behandling. Integrationsministeriet overvejer for tiden - i samarbejde med Rådet for Etniske Minoriteter - om mulighederne for at yde støtte til sygeforsikring i forbindelse med repatriering bør ændres.

Amnesty International vil understrege, at udlændinge ikke skal opfordres til at vende hjem til oprindelseslandet, førend det er helt sikkert, at vedkommende ikke vil blive udsat for forfølgelse i det pågældende land. Omdrejningspunktet i bestemmelsen vedrørende repatriering bør derfor til enhver tid være flygtninges retssikkerhed.

Dansk Retspolitisk Forening finder anledning til at advare imod det voldsomt forøgede pres, der i den senere tid har manifesteret sig for at accelerere repatriering på et ofte helt uholdbart grundlag, idet dette ikke bidrager til bæredygtige og stabiliserende ordninger på de problemer, som stadig eksisterer i mange af de lande, de pågældende personer er flygtet fra.

Integrationsministeriet skal hertil samlet bemærke, at repatrieringsordningen alene er rettet mod personer, der ønsker frivilligt at vende tilbage til deres hjemland eller tidligere opholdsland.